

Ontwapening
Milieu
Mensenrechten

voor
moederAarde
LID VAN FRIENDS OF THE EARTH INTERNATIONAL

België-Belgique
PB
9000 Gent 1
3-7992

Bulletin Voor Moeder Aarde

zomer 2005

In dit nummer:

- Warme uitnodiging voor de '2005 Hiroshima voettocht Ieper - Navo - Kleine Brogel'
- België medeplichtig aan oorlogsmisdaad in Hiroshima
- Conferentie verarmd uranium

Actie bij Umicore

Foto: Voor Moeder Aarde

Driemaandelijks
tijdschrift van
Voor Moeder Aarde vzw
Lid van Friends of the Earth Int.
jaargang 14, nr.2

VU: Pol D'Huyvetter,
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent

Afgiftekantoor Gent 1

Indien onbestelbaar graag terug naar
bovenstaand adres.

Inhoud

<i>Voorwoord</i>	2
<i>Hiroshimavoettocht Ieper-Kleine Brogel</i>	3
<i>België medeplichtig aan oorlogsmisdaad in Hiroshima</i>	4
<i>Verarmd uranium: kwalijke gevolgen reeds gekend door militaire apparaat vóór eerste golfloorlog</i>	7
<i>Agenda en oproepen</i>	8

Bulletin Voor Moeder Aarde

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 14, nummer 2, zomer 2005

Kolofon

Redactie:

Lieve De Kinder, Pol
D'Huyvetter, David Heller

Secretariaatadres

Voor Moeder Aarde
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent.
Tel +32-9-242 87 52
Fax +32-9-242 87 51
www.motherearth.org

Redactieadres:

Voor Moeder Aarde-
redactie:
lieve@motherearth.org

Homepage Bulletin Voor Moeder Aarde:

www.motherearth.org/bulletin

Alle werkgroepen zijn bereikbaar op het secretariaatsadres, behalve: Werkgroep Inheemse Volkeren

Overstraat 80,
3020 Veltem,
<rverjauw@tiscali.be>

Rekeningnummer

001-2055174-14 (België)
000-161-8561-19 (Nederland)

Copyright

Overname en gebruik van
artikels worden aange-
moedigd mits bronvermelding.

Dit tijdschrift werd geco-
pieerd op recyclagepapier.

Voorwoord

Beste lezer,

Op 6 augustus 2005 is het 60 jaar geleden dat de Hiroshimabom haar verwoestende uitwerking had. Voor Moeder Aarde heeft zich samen met andere organisaties, hier en wereldwijd, vanaf haar ontstaan intensief ingezet voor wereldwijde nucleaire ontwapening, de enige garantie dat we deze gruwel niet meer meemaken. We werken o.a. intensief samen met de groeiende Mayors for Peace campagne, waar momenteel reeds 235 Belgische burgemeesters bij aangesloten zijn. Dankzij Voor Moeder Aarde waren er dit jaar ook drie Belgische burgemeesters vertegenwoordigd in New York op de toetsingsconferentie van het Non Proliferatie Verdrag (dat de verspreiding van kernwapens moet tegengaan en concrete stappen moet vastleggen in de richting van wereldwijde kernontwapening). Ook Voor Moeder Aarde was er aanwezig. Een woordvoerder stelde de hypocriete situatie aan de kaart dat kernwapenstaten, de V.S. op kop, anderen veroordelen voor het bezit of de aanmaak van kernwapens, terwijl ze zelf hun kernarsenaal niet afbouwen, en er weer eens toe bijdroegen dat het Non Proliferatie Verdrag ondergraven wordt. Een stap in de goede richting is dan wel dat in België, in april 2005, in de senaat een resolutie goedgekeurd werd, die o.a. duidelijkheid vraagt over de opslag van kernwapens, pleit voor de graduele terugtrekking ervan uit Europa en voor een herziening van de NAVO doctrine waarin de NAVO als eerste kernwapens mag gebruiken. Je ziet het, het is momenteel uiterst belangrijk om de krachten te blijven bundelen en druk te blijven uitoefenen voor een kernvrije wereld. Ga alvast onze website bezoeken. En we sturen je ook een warme oproep om ons te vervoegen op de Hiroshima-vredesvoettocht. Je kan een of enkele dagen meestappen of heel de tocht meedoen. Of je kan op een andere wijze bijdragen aan het welslagen van de voettocht. Schrijf je vandaag nog in of contacteer ons.*

Het redactieteam.

* op 2 juni 2005

Pol D'Huyvetter van Voor Moeder Aarde spreekt op 4/5/05 op de Toetsingsconferentie van het Non Proliferatie Verdrag, New York

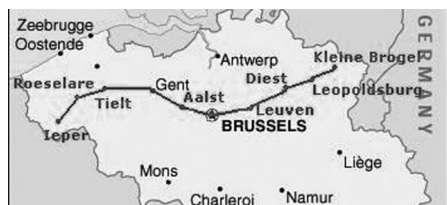
Voor Moeder Aarde vzw is een pluralistische gewestelijke thematische milieuvereniging. De vereniging benadrukt in het bijzonder de banden tussen milieu en dossiers rond mensenrechten, oorlog en vrede en beklemtoont de noodzaak van internationale samenwerking. De organisatie gebruikt onderzoek, educatie & sensibilisatie, beleidswerk en geweldloze directe actie als hefbomen om haar doelen te verwezenlijken. De vereniging is lid van het Anti-Oorlogsplatform, de Vlaamse Vredesweek, de Bond Beter Leefmilieu, Ecopower, het Gents Ecologisch Centrum, Netwerk Bewust Verbruiken, het Platform voor Biologische Landbouw, het Belgisch Sociaal Forum. Internationaal is de vereniging lid van Friends of the Earth international en aangesloten bij Abolition 2000 - het internationaal netwerk voor de afschaffing van kernwapens - en het International Peace Bureau.

De verantwoordelijkheid voor de artikels in het bulletin Voor Moeder Aarde ligt bij de auteurs zelf.

Lidmaatschap van VOOR MOEDER AARDE: gewoon lid: 15 euro; studenten of werzoekenden: 8 euro; steunend lid: vanaf 30 euro. Hiervoor krijg je vier edities van het bulletin en 1 euro korting op de dagschotel in Lekker GEC. Lidgelden betaal je best door een storting of overschrijving op het nummer 001-2055174-14 (België) of 000-1618561-19 (Nederland) van VOOR MOEDER AARDE, met vermelding: lidgeld.

Wil je onze werking meer continu steunen, dan raden we je aan een permanente opdracht te doen op het zelfde rekeningnummer. Bovendien wordt hierdoor het opvolgen van de lidgelden voor jou en voor ons een stuk eenvoudiger. Je kan de betalingen maandelijks, jaarlijks of volgens een andere frequentie laten gebeuren. Je kan hiertoe je bank contacteren of een formulier aanvragen bij het secretariaat.

Voor Moeder Aarde is een Netwerkproject. Je kan ons steunen door Krekelsparen, ons nummer is: 96/0004. Je kan ons ook steunen via Dynamosparen. Indien je geïnteresseerd bent om ons op deze wijze te steunen kan je contact opnemen met het VMA secretariaat of met Triodos bank (02/548 28 29).

Agenda vredesstocht

dinsdag 26 juli

Ieper – Roeselare

woensdag 27 juli

Roeselare – Tielt

donderdag 28 juli

Tielt – Gent

vrijdag 29 juli

Gent – Aalst

zaterdag 30 juli

Aalst – Brussel

zondag 31 juli

Rustdag en actietraining

maandag 01 aug

NAVO (Evere)

dinsdag 02 augustus

Brussel – Leuven

woensdag 03 augustus

Leuven – Diest

donderdag 04 augustus

Diest – Leopoldsburg

vrijdag 05 augustus

Leopoldsburg – Kleine Brogel

zaterdag 06 augustus

Hiroshima herdenkingsacties te
Kleine Brogel

zondag 07 augustus

Vredesactiekamp Kleine Brogel

maandag 08 augustus

Vredesactiekamp Kleine Brogel

dinsdag 09 augustus

Nagasaki herdenkingsactie Gent
i.s.m. Stad Gent

Hiroshima 2005 voettocht Ieper-Kleine Brogel

Deze zomer organiseert Voor Moeder Aarde een internationale voettocht waar honderden stappers worden verwacht in het kader van de 60ste verjaardag van het atombombardement van Hiroshima en Nagasaki. Voor Moeder Aarde vraagt dat de kernmachten en de NAVO lidstaten werk maken van een verdrag voor een wereldwijd verbod op kernwapens zoals vastgelegd in het Non-Proliferatie Verdrag. Op 21 april jl. keurde de Belgische Senaat een resolutie goed waarin gevraagd wordt naar de geleidelijke terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens uit Europa. Dit is de eerste maal dat een parlementair half-rond in Europa zo'n vraag durft stellen aan de Amerikaanse bondgenoten. Dit is het resultaat van jarenlang volgehouden actievoeren, met o.m. de burgerwapeninspecties en het recente succes waar meer dan 200 Belgische burgemeesters - 1 op 3

- de noodoproep van de burgemeester van Hiroshima en Nagasaki onderschreven. Het belangrijkste agendapunt van de oproep is de afschaffing van alle kernwapens tegen 2020. Via de voettocht willen we de druk verder opvoeren, zeker na het mislukken van de NPT Toetsingsconferentie moeten we de Belgische politici op hun verantwoordelijkheid wijzen.

We vertrekken op dinsdag 26 juli in de vredesstad Ieper en stappen via het NAVO hoofdkwartier in Brussel naar de geheime NAVO kernwapenbasis van Kleine Brogel. Met de Hiroshima herdenking op 6 augustus start een vredeskamp tot 9 augustus, de dag waarop het Nagasaki atombombardement wordt herdacht.

De voettocht krijgt reeds de steun van de Abolition 2000 België, het Belgisch netwerk voor de afschaffing van alle kernwapens. Ook de Vlaamse Vredesweek geeft steun aan het initiatief.

> Praktisch

Je bagage hoeft je niet te dragen, we zorgen voor een busje. Het gerenommeerde Federatie Kollektief Rampenplan uit Nederland zorgt voor uitstekende vegetarische en veganistische maaltijden. We kamperen, dus best jouw tent meebrengen. Voor drie biologische maaltijden, overnachting en deelname betaal je 10 euro per dag. Een zachte en democratische prijs. Alcohol en druggebruik wordt ontraden, terwijl huisdieren ook best thuisblijven. We stappen gemiddeld 25 km per dag. Schrijf je zo snel mogelijk in zodat de organisatoren een duidelijk beeld krijgen welke afspraken ze best maken i.v.m. kampeerplaatsen, voedselinkopen, afspraken met gemeentebesturen, enz.

> Steun

Voor Moeder Aarde zoekt nog dringend steun voor dit initiatief. Vrijwilligers en biologische voedseldonaties zijn welkom. Of stort een gift op rekening 001-2055174-14 met mededeling 'Voettocht 2005'. De vereniging zoekt vandaag vooral donateurs die maandelijks een kleine som storten van bijvoorbeeld 1 of 5 euro. Mededeling 'donateur'. Donateurs ontvangen het Bulletin van Voor Moeder Aarde.

> Actie

Voettochten zijn sterke acties die ons engagement duidelijk maken. Ze stellen ons in staat om een groot aantal mensen te bereiken. We ontmoeten ook de burgemeesters van de steden en gemeenten langs de route en moedigen hen aan om lid te worden van het netwerk van 'Burgemeesters voor Vrede'.

We plannen enkele geweldloze directe acties om de druk op te voeren voor ontwapening van kernwapens. Een actie gaat door op maandag 1 augustus aan het hoofdkwartier van de NAVO in Brussel. In Kleine Brogel (6 tot 9 augustus) is er een vredeskamp waar groepen burgerwapeninspecties kunnen uitvoeren, informatiefolders geven aan de werknemers die de basis binnengaan, enz.... Je bent welkom om aan deze acties deel te nemen, zelfs als je niet de hele voettocht meestapt. Gedurende de rustdag op 31 juli en tijdens het vredeskamp in Kleine Brogel zijn er briefings en is er de mogelijkheid een training te volgen. Er zijn eveneens acties aan de NAVO en in Kleine Brogel voor mensen die geen arrestatie willen riskeren. Langs de route zullen we ook banken een bezoek brengen om hen aan te moedigen hun investeringen in kernwapenproducenten te beëindigen.

Ook België medeplichting aan de oorlogsmisdaden in Hiroshima

Wir haben es nicht gewusst

Deze uitspraak is geen Duitse exclusiviteit. De betrokken Belgische ministers die zichzelf (en België) garant stelden voor de leveringen van het Kongolese uranium door Union Minière, bestemd voor de atoombom op Hiroshima, hebben hetzelfde argument uitgespeeld. 60 Jaar na datum meent iedere betrokkene in het tot stand brengen van de atoombom, propere handen te hebben.

Hoe is men ertoe gekomen

De wetenschappers zijn misschien de enigen die zich ooit beklagd hebben over hun deelname in deze massamoord toen ze de Amerikaanse president expliciet vroegen dit wapen niet te gebruiken. Alle andere partijen waren te druk bezig met zich te verrijken, hun belangen te verdedigen en de koude oorlog op te bouwen.

Uranium

Union Minière du Haut Katanga (UMHK) had tijdens het interbellum (de periode tussen de 1e en de 2e wereldoorlog) het monopolie over de verkoop van uranium-erts. Dit werd, naast medisch gebruik van het radium, hoofdzakelijk gebruikt voor het kleuren van keramiek (oranje-tinten).

Eind jaren 1930 wordt het dankzij diverse wetenschappelijke ontdekkingen over heel Europa (Enrico Fermi, Szilard, Joliot-Curie etc.) duidelijk dat uraniumerts toekomst heeft. In 1939 is het tevens duidelijk dat een oorlog in Europa onafwendbaar wordt. De koloniale bedrijven hebben dit maar al te snel door. Ze leveren grondstoffen aan beide partijen en 'delocaliseren' hun hoofdzetels uit België dat wel eens bezet zou kunnen raken. Edgar Sengier, directeur van Union Minière, verplaatst zijn hoofdzetel van België naar New York waar hij een commercialiseringsbedrijf, African Metals, heeft opgericht. De keuze van de VS is gericht op de nabijheid van Canada waar er uranium- en andere ertsverwerkingsbedrijven¹ zijn.

De VS en het militaire potentieel van uranium

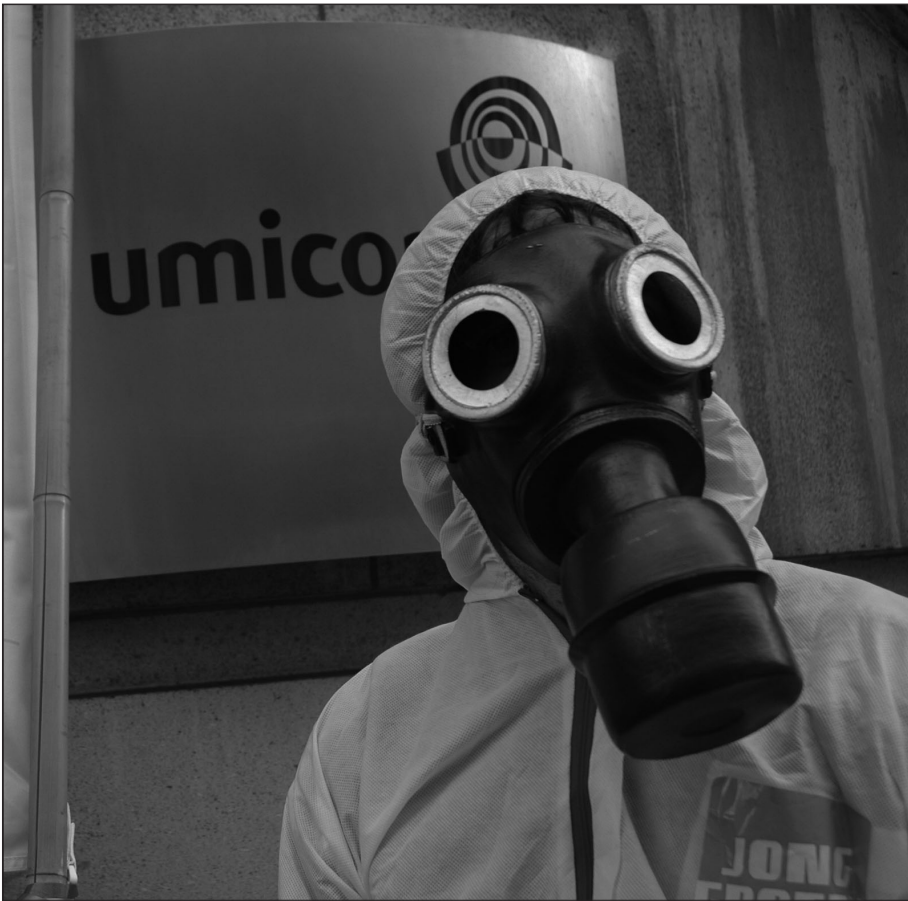
We zouden hierbij echter een hoofdpersonage vergeten: de Amerikanen zelf. Ten gevolge van de brief van Einstein (aangemoedigd door uit Duitsland gevluchte wetenschappers), beseffen de Amerikanen stilaan dat atoomwetenschap militair gebruikt kan worden. In alle geheim wordt een raadgevend comité opgericht in 1940 om het militaire potentieel te onderzoeken en dit terwijl de VS nog niet in de oorlog betrokken is. In mei 1940, wanneer de Duitse invasie in België plaatsvindt, wordt Edgar Sengier een eerste maal zonder resultaat benaderd.

In augustus 1942 wordt er een nieuw orgaan opgericht: het Manhattan Engineering District (het latere 'Manhattan Project'). Het wordt voorgezeten door generaal Groves die als enige op de hoogte is van de totaliteit van het programma. In dit stadium ontdekken de Amerikanen, die dan een gebrek hebben aan kwalitatief uraniumerts, dat zich onder hun voeten een schat aan uranium bevindt. Sengier had namelijk een exportvergunning aangevraagd om uranium naar Canada te brengen, de enige 'niet bezette' verwerkingsplaats voor deze grondstof. Op 18 september ontmoet Groves Sengier. Een maand later worden 12 contracten opgesteld voor 29.734,3 ton mineralen², goed voor 3.839 ton uranium-oxyde. Het ging hier om een overeenkomst tussen een privé-bedrijf (African Metals, dochteronderneming van Union Minière) en de Amerikaanse overheid (MED). De Belgische overheid is in dit stadium niet betrokken, laat staan ingelicht. Maar de Amerikanen zijn achterdochtig, in 1943 sturen ze een expert naar Kongo die er door gouverneur generaal

Pierre Ryckmans (baas in Congo nu de kolonie van België gescheiden was, de Belgische regering was immers in ballingschap in Londen) enthousiast wordt onthaald. Deze vindt het blijkbaar niet nodig om zijn superieuren (Belgische minister van Koloniën of premier) in Londen hierover te informeren. Ondertussen werden andere partijen in het project betrokken: de Canadezen (verwerking van de erts) en de Britten. Er wordt een akkoord getekend tussen Churchill en Roosevelt in 1943 waarbij beide partijen beloven de bom niet tegen elkaar te gebruiken. Dit is de eerste zet naar de koude oorlog en de nucleaire paraplu die hierin een bepalende rol zou spelen.

Contacten met de Belgische regering

De Anglo-Amerikanen die ondertussen één partij vormen, wantrouwen Edgar Sengier die stilaan beseft dat hij in het bezit is van de kip met de gouden eieren. Union Minière had namelijk het monopolie over uranium en was inhoudend om dit exclusief aan de Amerikanen te verkopen, de prijs moest ook naar omhoog. Voor de Anglo-Amerikanen waren de belangen te groot en ze zochten garanties voor de leveringen tijdens, maar ook na de oorlog. In het voorjaar van 1944 beslissen ze om de Belgische regering, in ballingschap in Londen, te contacteren. Dit is een tactische zet: België is afhankelijk van de geallieerden en leverde reeds Kongolese mineralen voor de 'oorlogsinspanning'. Er werd ook aan de aandeelhouders van Union Minière gedacht die voor 30% Brits waren. Het is de VS vooral te doen om de uraniumvoorraden tijdens en vooral na de oorlog te 'controleren'. Dat wil zeggen dat

10 mei 2005: actie en ontvangst bij Umicore - foto's: Voor Moeder Aarde

Voor Moeder Aarde voerde samen met Vrede vzw, Jong Groen!, Prego-jongeren mét Spirit, Forum voor Vredesactie, Greenpeace België en Netwerk Vlaanderen vzw actie op 10 mei 2005 aan Umicore. Dit is het bedrijf waarin Union Minières samen met een aantal andere bedrijven in opging. De eisen van de actievoerders zijn: publieke erkenning van hun historische fout en nagaan wat nog kan gedaan worden om het leed van slachtoffers en nabestaanden van de atoombomben op Hiroshima en Nagasaki te verzachten.

Een volledig verslag vind je op:

www.motherearth.org/news/news_nl.php

zij, en de Britten, de enigen zullen zijn met toegang tot uranium en de kernwapens die ze eruit zullen voortkomen.

Van de 4 ministers³ wordt Camille Gutt, goede vriend van Sengier en het Belgische kapitaal, als eerste benaderd. De Amerikanen vermijden Spaak (BZ) omdat hij 'socialist' was. Ook minister van Koloniën De Vleeschauwer wordt geweerd ten voordele van gouverneur generaal Ryckmans met wie ze al eerder contact hadden.

Wat wisten de Belgen?

De traditie in de Belgische koloniale zaken was vaak

'de bedrijven weten best'⁴ en 'laten we hun werk vergemakkelijken'. De Belgische overheid werd daarom vaak als onderaannemer van de koloniale privé-bedrijven beschouwd (LeopoldII-erfenis). Voor wat uranium en de kolonie betrof waren de Belgische ministers in Londen vaak 'gedepasseerd'. Sengier werd dus overgehaald bij de onderhandelingen gezien het toch zijn belangen waren die de Belgische overheid met concepten als 'soevereiniteit over Kongo' ging verdedigen.

De Belgische onderhandelaars bleken sterker dan verwacht en de VS verkeerde in

tijdnood om hun bom te ontwikkelen. De Anglo-Amerikanen wilden controle over het uranium maar waren niet bereid te betalen voor een monopolie. Ze wilden bij voorkeur een contract van 99 jaar terwijl de Belgische regering dat enkel voor de periode tijdens de oorlog wenste. Op basis van akkoorden uit de conferentie van Berlijn (1885), wordt uiteindelijk voor 10 jaar besloten⁵.

Camille Gutt weet zijn doel te behalen: België zal de vruchten van het economisch-commercieel gebruik en de wetenschappelijke kennis rond het uranium delen. Hij wil hiervoor een wetenschappelijk centrum oprichten gezien de universitaire expertise in België beperkt is. Union Minière werd een degelijke prijs beloofd die in de toekomst voor herziening vatbaar was.

De Belgische overheid stelde zich garant voor de leveringen van 1.560 ton uranium oxide, hetgeen iets minder is dan de helft van de eerste contracten tussen Union Minière en de VS. België engageerde zich om de uitvoering van een privé contract met militaire doeleinden te verzekeren (art.8).

Wisten ze dan van niet beter?

Kon men zich in 1944 inbeelden wat een atoombom was? De haast van de Amerikanen voor het ontwerpen van een nieuw soort wapen steunend op het onderzoek van een soort dream-team van wetenschappers, had hen een hint kunnen geven dat ze een pact met de duivel aan het sluiten waren. Het eerste artikel omschrijft de reden van het akkoord als 'de verdediging van de beschaving'. Artikel 10 zal een perverse rol spelen: beide partijen zullen het akkoord als militair geheim beschouwen. De verduidelijkingen rond het mogelijke commercieel gebruik wijst erop dat de Belgische ministers in Londen er allemaal bewust waren dat het om een militair gebruik ging.

Het uranium van de atoombomben op Hiroshima en Nagasaki was afkomstig, (naar schatting) voor 72% uit Kongo, voor 14% uit Colorado, 9% uit Canada en 5% van diverse oorsprong. De vraag of ze de omvang van een atoombom, en de wereldoverheersing die erna zou volgen beseften is in feite overbodig: kijken we gewoon hoe de hoofdpersonages **na** Hiroshima en Nagasaki handelden.

Volharden in het boze

Ondanks de propaganda eigen aan de overwinnaars van oorlogen zou men enige wroeging verwachten van de betrokkenen. In tegendeel: van Sengier weten we dat hij trots was op deze geniale uitvinding en de toekomst stralend inzag met zijn quasis-monopolie over uranium. Hij zal als eerste vragen om de contracten te herzien nu hij weet hoe waardevol 'zijn uranium' is. Spaak is herschepen, de Amerikanen weren hem niet meer en zullen hem later aanvaarden als secretaris generaal van de NAVO, zelfs in eigen partij werd hij 'l'ami Americain' genoemd.

Gutt krijgt in eerste instantie ook zijn wetenschappelijke Interuniversitaire Instituut voor de Nucleaire wetenschappen waar we ex-gouverneur generaal Ryckmans als eerste commissaris van de atoomenergie terugvinden. Zijn droom van Amerikaans-Belgische wereld-deskundigheid werd wel aan diggelen geslagen wanneer het Amerikaanse Congres de wet Mc Mahon stemt in 1946: niets dat met kernwetenschap te maken had mocht het land verlaten. De koude oorlog was begonnen. De mooie beloftes rond gedeeld commercieel gebruik en wetenschappelijke kennis werden hierna opgeschort. Het zal Camille Gutt een zorg wezen gezien hij in 1946 benoemd wordt als eerste directeur generaal van het IMF (1946-1951).

Liegen tot het barst

Erger is dat de opeenvolgende regeringen waar Spaak deel van uitmaakte (en maar al te goed op de hoogte waren) voor de kamers van volksvertegenwoordigers en collega's logen en dit om het artikel 10, de militaire geheimhouding, ten aanzien van de Anglo-Amerikanen te respecteren. Het Belgische volk werd voorgelogen omwille van beloftes aan het adres van oorlogsmisdadigers. Want men stelde zich steeds meer vragen. Vooral wetenschappers zoals ULB-prof. en communistisch senator Libois, vroegen zich af waar al het Kongolese uranium naartoe ging. Bij de verkiezingen van 1946 stelt Edward Anseele een reglementering van export van het Kongolese uranium, hetgeen door Spaak gedwarsboomd werd. In mei is er voor het eerst sprake van uranium in de Kamer. Communist Van Hoorick merkt op dat het uranium naar de VS vloeit en vraagt wat de regering eraan gaat doen **opdat het niet het atomisch conflict zou dienen?** Er wordt niet op geantwoord zij het met

het afsluiten van verdere contracten tussen de Belgische overheid, Union Minière en de VS en ditmaal met een extra taksering (60fr per kilo). De Belgische politiek en publieke opinie zal de waarheid via de Britse tabloids moeten vernemen. Een andere communist, Levecq gaat nu naar Spaak en eist een verklaring. Deze antwoordt dat het gewoon om een commerciële transactie gaat die deel uitmaakt van bestaande akkoorden.

Eind 1946 blijkt het onmogelijk nog te blijven liegen. De geallieerden worden gecontacteerd via hun respectievelijke ambassadeurs om een verklaring op te stellen. Men zal toegeven dat er een akkoord uit 1944 bestaat dat verschilt van de voorgaande door zijn militair strategisch belang. Er zijn contacten geweest tussen Union Minière en de geallieerden, de soevereiniteit van België werd gerespecteerd (die van hun bedrijven, maar het volk en de Kongolezen?).

Ondertussen heeft de koude oorlog zijn intrede gedaan, wat een nieuw excuus is voor geheimhouding. In 1950 vinden opnieuw onderhandelingen plaats tussen VS-VK/België-Union Minière, waar Ryckmans opnieuw aan deelnam. De overheid zal via een taks op uranium 10 miljoen dollar incasseren.

Conclusies

Er kunnen verschillende conclusies getrokken worden uit dit verleden. Geen van de betrokkenen heeft zich ooit schuldig gevoeld voor hun bijdrage aan de atombommen op Hiroshima en Nagasaki. Uiteraard allerminst de Union Minière dat vandaag Umicore⁶ heet.

Vanuit politieke hoek is een soort licht negationistisch 'wir haben es nicht gewusst' gekomen. Het cynische antwoord van Spaak op de parlementaire vraag doet veel denken aan de antwoorden die we krijgen m.b.t. militaire transporten (bij de recentste Amerikaanse oorlog/invasie in Irak) en de diverse nucleaire opslagplaatsen in ons land. 'Het zijn normale akkoorden uit een ver verleden'. Heren politici mogen we u vragen niet licht om te springen het verleden en de soevereiniteit van het volk?

Bronnen

Buch (Pierre), Vanderlinden (Jacques): *L'uranium, la Belgique et les puissances: marché de dupes ou chef d'oeuvre diplomatique?* Bruxelles, De Boeck, 1995, 188 p.

Govaerts (Pierre), Jaumotte (Andre), Vanderlinden (Jacques) (eds.): *Un demi-siècle de nucléaire en Belgique, Témoignages.* Bruxelles, Belgian Nuclear society, presses Interuniversitaires Europeennes, sp.

Helmreich (J.E.): *Gathering rare ores: the diplomacy of uranium acquisition, 1943-1954.* Princeton (N.J.), Princeton university press, 1986, XIV, 303 p

Noten

¹ Vóór de bezetting van België gebeurde dit in Oolen, daarna in Canada, Port Hope bij Ontario.

² voor de reeds aanwezige ertsen maar ook de nog te delven ertsen uit de Shinkolobwé mijn die gesaneerd zou worden op kosten van de Amerikanen (die mijn stond toen onder water en er moest nog 30 meter dieper gegraven worden om aan de noden te voldoen. Bovendien had Union Minière du Haut Katanga de mijn tijdelijk gesloten (1937) omdat de markt verzadigd was en de prijs van het uranium te laag.): +/- 550.000dollar

³ Pierlot (premier), PH Spaak (buitenlandse zaken), A. De Vleeschauwer (koloniën) en C. Gutt (financiën)

⁴ De Belgische overheid was zelfs voor 'gewone' Kongolese producten gebrekking geïnformeerd. Enkel de functionarissen in de kolonie en de Gouverneur Generaal waren op de hoogte.

⁵ anti-dateert op 1946, en dus voor een periode die tot 1956 zou lopen (art.7 van het akkoord)

⁶ Hun PR-website vermeldt het volgende betreffende de uraniumverkoop: 'Zoals vele ondernemingen die een koloniaal verleden hebben, bevat de geschiedenis van Umicore controversiële episodes. Historici werken thans in opdracht van Umicore aan een transparante en volwaardige documentatie over haar geschiedenis. De verschijning hiervan is voorzien voor eind 2005.'

Wiens brood men eet, diens woord...

Bomspotting XL, 16/4/05. Ook nu is de besluitvorming rond kernwapens nog steeds ondoorzichtig. Hiertegen protesteren actievoerders door inspecties uit te voeren op de plaatsen van de misdaden. Zie ook: www.bomspotting.be

Militair apparaat kende vóór de Golfoorlog van 1991 de kwalijke gevolgen van verarmd uranium op het slagveld.

Verarmd uranium (DU, depleted uranium) is een nucleair afvalproduct dat overblijft wanneer uit uraniumconcentraat de splijtstof U-235 gehaald wordt die nodig is voor de kernreactoren. Verarmd uranium bestaat voor 99,8 procent uit de isotoop U-238 dat een radioactieve halveringstijd heeft van 4,5 miljard jaren.

Voor het oog van de camera hebben woordvoerders van het Pentagon en van de NAVO herhaaldelijk gezegd dat de radioactieve straling van (stofdeeltjes van) verarmd uranium vergelijkbaar is met de natuurlijke achtergrondstraling. Ze voegen er dan gauw aan toe dat uranium overal in de natuur te vinden is. In het menselijk lichaam, in water, in lucht, bodem enz. Maar ze vertellen je niet dat 'verarmd' uranium niet in een natuurlijke omgeving voorkomt. Het is een zwaar metaal dat enkel door toedoen van de nucleaire en militaire industrie ontstaat.

Tegenover een televisiekijkend publiek vertellen de militaire autoriteiten klaarblijkelijk halve waarheden, wellicht om protest in de kiem te smoren en om het hen gemakkelijker te maken een verband met ziekten van veteranen te kunnen ontkennen. Toch zijn deze zelfde militaire opiniesmakers reeds lang op de hoogte van de desastreuze draagwijdte van het gebruik van wapensystemen die verarmd uranium bevatten. Zo moge blijken uit volgende citaten uit documenten.

In mei 1991 gaf het VS-Defensie-ministerie, als antwoord op een vraag van Les Aspin toe dat 'het gebruik van DU een residu achterlaat dat geoxideerd wordt door de atmosfeer en/of aangetast wordt door water. Deze twee processen kunnen milieuverontreiniging veroorzaken, die, in theorie negatieve consequenties kan hebben voor de menselijke gezondheid, in de eerste plaats via het grondwater.'¹ Het leger van de Verenigde Staten en van het Verenigd Koninkrijk lieten samen naar schatting 286.233 kilo verarmd uranium achter op de Irakese en Koeweitse strijdtoneelen van de oorlog van 1991.²

In 1990, vóór het begin van de Golfoorlog van 1991, gaf het nucleaire adviesbureau Science Applications International Corp. (SAIC) volgend advies: 'Blootstelling van soldaten aan DU-aërosolen op het slagveld

kan significant zijn met potentieel radiologische en toxicologische effecten.'³

'Onder gevechtsomstandigheden zijn de het meest blootgestelde individuen waarschijnlijk de grondtroepen die opnieuw te voet of met gemotoriseerde transporten een slagveld binnentreden volgend op de uitwisseling van pantserdoorborende munitie.'⁴

'We stellen gewoonweg de mogelijkheid in het licht van de niveaus van blootstelling aan DU bij het militair personeel gedurende de gevechten, welke niveaus onaanvaardbaar zijn gedurende operaties in vredetijd.'⁵

DU is een 'laagradioactieve uitzender van alfadeeltjes, wat verband houdt met kanker wanneer de blootstellingen inwendig zijn, [en] met chemische giftigheid welke nierschade veroorzaakt.'⁶

'Korte termijn effecten van hoge dosissen kunnen resulteren in de dood, terwijl lange termijn effecten van lage dosissen verband houden met kanker.'⁷

'Onze conclusies betreffende de aanvaardbaarheid van DU-penetrators op gezondheids- en milieuvlak onderstellen zowel het gecontroleerd gebruik ervan als de aanwezigheid van uitstekende managementpraktijken op het vlak van gezondheidskunde. Gevechtsomstandigheden zullen leiden tot het ongecontroleerd lozen van DU. Geconsulteerde individuen hebben in het algemeen gereageerd op deze kwestie door te zeggen dat het onbelangrijk is, of dat het niet significant is vergeleken met de andere gevaren van het strijdtoneel. Evenwel, milieukwesties zullen tevoorschijn komen wanneer DU tijdens gevechten wordt gebruikt.'⁸

Tien jaar later gaf een rapport van het Spiez Laboratorium (gefinancierd door het Zwitserse militair complex) toe: 'Dit type van munitie laat langdurige vervuiling van de slagvelden na, welke onverenigbaar is met de normen van burgerbescherming tegen straling.'⁹

De Belgische Coalitie Stop Uraniumwapens!, een alliantie van NGO's voert sinds begin 2004 een campagne voor een verbod op uraniumwapens.

Wil je vrijwillig meewerken, contacteer ria@motherearth.org dan houden we je op de hoogte van onze acties en activiteiten. Giften zijn welkom op het rekeningnummer 001-2055174-14, met de mededeling: 'BANU'.

Onderteken onze petitie on-line:

www.motherearth.org/du/petition_nl.php

¹ Geciteerd door W. Arkin in *The desert glows – with propaganda*, in *Bulletin of the Atomic Scientists*, mei 1993.

² Fahey, Dan: *The emergence and decline of the debate over DU munition 1991-2004*, hfdst 2.3., tabel 1, blz. 8.

³ SAIC, *Kinetic Energy Penetrator Environmental and Health Considerations*, juli 1990: Vol. 1, 4-5; ingesloten als Appendix D in *US Army Armament, Munitions and Chemical Command report Kinetic Energy Penetrator Long Term Strategy Study*, juli 1990.

^{4,5,6,7,8} SAIC, juli 1990, respect.: Vol. 2, 3-4., Vol. 1, 4-5, Vol. 1, 2-2, Vol. 1, 4-12, Vol. 1, 4-5.

⁹ Schmid, E. en Wirz, Ch.: *Depleted uranium*. Spiez: Laboratorium Spiez, mei 2000.

www.labor-spiez.ch/d/h_info/du/index.htm

Marleen Teugels

MET STILLE TROM

De naweeën van de nieuwe oorlog

Onderzoeksjournaliste Marleen Teugels schreef een boek over de schrijvende gevolgen van oorlogvoering voor mens en milieu. Aan de hand van stapels documenten hangt ze de vuile was buiten van het militair apparaat. De Balkan- en Golfoorlogziekten komen aan bod en naast andere toxische stoffen komt ook het verarmd uranium ruim aan bod. Het boek *Met stille trom – de naweeën van de nieuwe oorlog* telt 349 pagina's en kost 10 euro (excl portkosten). Verkrijgbaar bij de Belgische Coalitie Stop Uranium Wapens. Contacteer Ria Verjauw: ria@motherearth.org; gsm: 0474 75 66 68

Agenda

23 tot 26 juni 2005

Internationale Conferentie 'Voor een Verbod op Uraniumwapens'; org: Belgische Coalitie 'Stop Uranium Wapens!' i.s.m. International Coalition to Ban Uranium Weapons (ICBUW). Info: www.motherearth.org/du en www.bandepleteduranium.org

29 juni 2005, 19 uur

Pletinckstraat 19, 1000 Brussel
Een Iraakse dokter spreekt over de gevolgen van het droppen van verarmd uranium in Irak.
Info: CSC-ACV, zelfde adres, of ria.verjauw@telenet.be

4 juli 2005

Geweldloze blokkade van de kernonderzeeër-basis van Faslane, Schotland. Naar aanleiding van de bijeenkomst van de G8 in Schotland, 6-8 juli.
Info: www.FaslaneG8.com; katri@motherearth.org; 09/242 87 52, vraag naar Katri of Melanie.

Van 11 tot 16 juli 2005

Zomerweek Aardewerk: 'Dierbaar dier' over dierenrechten en dierenbevrijding, in Arbrefontaine.
Info: 016/23 60 16
www.aardewerk.be

26 juli tot 9 augustus 2005

Hiroshima vredesvoettocht, met Hiroshima- en Nagasaki herdenking en vredeskamp: Zie p3 en www.motherearth.org/walk

27 augustus- 10 september 2005

Trident Ploughshares Coulport ontwapenings-kamp: www.tridentploughshares.org

23 september tot 2 oktober 2005

Vlaamse Vredesweek
met o.a. actie: 32000 vredesbomen planten voor een kernvrije wereld; www.vredesweek.be

zomerfestivals?

Vervoeg het promotieteam van Voor Moeder Aarde!

Ontmoet je graag nieuwe mensen en doe je graag zinvol werk? Trek dan met Voor Moeder Aarde naar allerlei manifestaties w.o. de vele zomerfestivals. We zoeken mensen die graag info verstrekken rond de noodzaak van ontwapening, milieudefensie en mensenrechten. Laat petitie ondertekenen of mensen intekenen op ons gratis E-zine. Help verder mee op onze vele info- en verkoopstands. ...snel een seintje aan Magali: Vanwaerebeke@favv.be

Inheemse volkeren korte berichtjes

© bij de Guarani-Kaiowá indianen in de deelstaat Mato Grosso do Sul in Brazilië stierven recent reeds 17 kinderen onder de vijf jaar door ondervoeding. Dit doordat hun traditionele voedselvoorziening gestoord wordt door de opmars van de grootschalige sojateelt. Er is dringend actie nodig, je vind meer info, een voorbeeldbrief en adressen op www.fian.org

© In mei was een delegatie van Guarani en Kaingang indianen uit Brazilië te gast in Italië, in het kader van een cultureel uitwisselingsproject. Ze zoeken nog steeds steun voor hun initiatief om opnieuw contact op te nemen met de wortels van hun cultuur. Je kan hen steunen door het aankopen van hun artisanat en CD's.

Meer uitleg vind je op www.motherearth.org/h-rights/guarani_nl.php

© Mala Spotted Eagle komt in de winter naar Europa, wil je op de hoogte gehouden worden van het programma, dan kan je een mail sturen naar Ria Verjauw, ria.verjauw@telenet.be

Gents Ecologisch Centrum: warme oproep!

De algemene vergadering van het GEC in december 2004 keurde de plannen goed voor verdere werken aan de brandveiligheid en voor een verbouwing van de inkomhall en de voorgevel op het gelijkvloers.

De centen die hiervoor nodig zijn werden begroot op 45.000 euro. Om deze som bij elkaar te krijgen kozen we voor een rentevrije lening bij Netwerk Rentevrij cvba dat opgericht werd door Netwerk-Vlaanderen.

Netwerk Rentevrij leent 2/3^e van het bedrag, het Gec zelf dient bij zijn achterban 1/3^e te ontfangen, 15.000 euro dus. We kregen al toezeggingen voor 5.000 euro en zoeken dus nog 10.000 euro.

Daarom een warme oproep om de plannen concreet te maken en de aanpassingen en verbouwingen mogelijk: geef een som als rentevrije lening of koop aandelen.

Meer informatie: www.gec.be; info@gec.be

VACATURE

VMA zoekt dringend vrijwilliger(s) voor het **internationale secretariaat** van de Boycott Bush campagne op het kantoor aan het Sint-Pietersstation te Gent. Het internationaal secretariaat verzorgt de website en organiseert internationale boycott-actiedagen voor het **Boycott Bush internationaal netwerk** sinds februari '03.

Ben je enthousiast, heb je kennis van engels, internet, tekstverwerking en mogelijks ook webdesign, en ben je minstens een voor- of namiddag per week ter beschikking gedurende minstens 6 maanden, bij voorkeur langer, ... dan ben je heel welkom.

zie ook www.boycottbush.org

Stuur vandaag nog een mail naar Magali Fontanel:

magali@motherearth.org

of bel Pol D'Huyvetter op 0495 28 02 59

